

Korinin dnevnik

October

4. X.

Na četvrti dan prije **nona** u oktobru postimo u čast Cereri, dok joj svećenik u hramu za žrtvu prinosi svinju da bi sva stoka ostala zdrava, a zemlja plodno prebrodila zimsko razdoblje koje dolazi. Prisjećamo se doba kad Cerera nije bila u stanju išta jesti od tuge za svojom nestalom kćeri Prozerpinom, ne znajući da ju je oteo „bogati otac”, *Dis pater* ili **Ork**, bog podzemnoga svijeta. Zaštitnica zemlje i svih njenih plodova, biljnih i životinjskih, u očaju se odbila brinuti za njih dok joj se kći ne vrati te je zavlдалo razdoblje neplodnosti i gladi, kakvo mi sada postom odvrćamo. Postila bih vjerojatno i bez obaveze jer se osjećam bolesno; mislim da me hvata groznica. Sutra barem mogu ostati u krevetu jer se opet, nakon augusta, otvara *mundus* u komiciju na Forumu: miče se kamen s ulaza u podzemno spremište sjemena kako bi se mogla obaviti posljednja ovogodišnja sjetva pira. Svaki prolaz prema podzemlju predstavlja i opasnost da zli duhovi izađu na gornji svijet te je u takve dane bolje ne obavljati nikakve javne ni važne poslove.

11. X.

Bolujem već tjedan dana: trese me vrućica, ne mogu jesti, osjećam da će mi se glava i trbuh raspuknuti od boli. Muž je pozvao doktora kad mi je na vratu uočio ružičaste točkice, no Arhigen je samo preporučio da pijem puno vode (koju jedva zadržim) i da mi stavljaju što hladnije obloge. Danas su *Meditrinalije* te je muž poslao Milfiona da nabavi mladoga vina. Nakon što je pomiješao dio tog mošta sa starim vinom, prinio je ljevanicu kućnim **Larima** pa zazvao Jupitera uz magične riječi: „staro, novo vino pijem; od nove, stare bolesti ozdravljam”. Formulaični zazivi i pjesme imaju moć da okuju bogove kako bi ih primorali da nam ispune želje, a na današnji blagdan slavimo i snagu mladoga vina koje nosi izlječenje. Morala sam ispiti par gutljaja te jake i slatke mješavine: nadam se da će djelovati...

13. X.

Treći dan prije **ida** dovoljno mi je dobro da ustanem i u stražnjem dvorištu ubacim latice kasno cvatućih ruža u našu fontanu u kojoj se uzdiže mramorni lik Dijane, lakonoge božice lova. Zahvaljujem Fontu, bogu izvora i fontana, kome su posvećene današnje *Fontinalije*, na daru čiste vode kojom mi je skinuo vrućicu. Inače bih se prijepodne, prije nego započinu suđenja, s mužem prošetala uz Kapitolijska vrata (*porta Fontinalis*) gdje bismo njegove izvore okitili

vijencima, kako bi osigurao zdravu vodu tijekom zime i zdrave urode posljednje ovogodišnje žetve. Na povratku bismo vijenac postavili i na bazen Juturne, nimfe zaštitnice izvora i bunara, koja je s dvoglavim bogom Janom, s kojim sve počinje, rodila Fonta. Danas će joj samo muž nakon posla u moje ime zavjetovati vijenac od lovora i kadulje, probijajući se kroz gužvu drugih bolesnika koji se žele dočepati Juturnine ozdravljujuće vode.

15. X.

Nebo je gotovo crno od jutra i sigurno će uskoro kiša pa mi nije krivo da sam još preslaba za pohod do Marsovog polja na najpoznatije i najneobičnije konjske utrke u godini. **Idē** su posvećene drevnom Marsovom ritualu u kojem se nakon utrke dvoprega kopljem ubije desni konj pobjedničke zaprege, tzv. **oktobarski konj** po kojem se zove i današnji dan. Njegova se krv skupi i preda na čuvanje vestalkama kako bi služila za očišćenje u obredima sljedećeg proljeća. Njegov se još krvavi rep objesi na Regiju, a za odrezanu mu se glavu okićenu kruhom, točnije za pravo da je izlože u svojoj četvrti, bore dvije kvartovske bande, *sacraviani* iz okolice Foruma i siromašni *suburani*. Nitko više ne zna zašto jadni konj mora tako nastradati: učvršćujemo li time mi Rimljani svoju vlast, koju smo naslijedili od kraljeva; čistimo li se konjskom krvlju od zla i bolesti; molimo li boga Marsa, koji osim ratnika štiti i ratare, za uspješnu žetvu; zahvaljujemo li mu na uspješnim ratnim pohodima tijekom ljeta; utječemo li se njegovoj zaštiti u hladnim i gladnim zimskim mjesecima nakon kojih će obnoviti prirodu? Kako bilo, muž je obećao da ćemo, kad se vrati, zajedno čitati šaljive pjesme o ljubavi, zavodjenju, očuvanju ljubavi i drugim nezgodama koje prate muškarce i žene. Ako se uspije naći s mojim bratom, možda od njega posudi i neke nove pjesme, koje se poigravaju pričama o bogovima i ljudima.

19. X.

Muža opet nema cijeli dan, ali ne zbog posla, nego zbog religijskih obaveza, a uspjela sam mu splesti vijenac od lovora da se okiti danas. Na **Armilustrij**, kako se vidi i iz imena, vojska čisti oružje od utjecaja zlih duhova. Procesija naoružanih građana s bakljama i ocnovima za žrtvu spušta se s Aventina, od groba Tita Tacija, sabinskog suvladara našeg prvog kralja Romula, do Najvećeg cirka gdje je glavno okupljanje i smotra ovjenčane vojske. Vojničke trube zasviraju kako bi se pročistile, a oružje se škropi izvorskom vodom kako bi se s njega sprale ljage krvi i zla koje se navuklo tijekom ljetnih borbi. Kao što u martu počinje ratna i poljoprivredna sezona konjskim utrkama i čišćenjem oružja, tako se istim ritualima sada pred zimu zatvara. U davna vremena vojska bi se već vratila kući s pohoda; u današnje su vrijeme plaćeni ratnici stalno rasuti po svim krajevima Carstva, čuvajući naš rimski mir od nepredvidivih upada ratobornih barbara. Skačući svećenici salijci

nakon posljednjeg plesa odlaze spremi svete štitove u Regiju, no štitovi su Carstva na dunavskom limesu stalno podignuti...

komicij – *comitium*, prostor na sjeverozapadnoj strani glavnog rimskog foruma, gdje su se nekad održavale skupštine

Lari – *Lares*, duhovi predaka i bogovi kućanstva koji čuvaju obitelj i njenu imovinu te primaju dnevne žrtve u larariju

mundus – doslovno „svijet”, naziv za podzemno skladište žita koje se s vremenom počelo promatrati i kao portal do podzemnog svijeta odakle mogu izlaziti zli duhovi

Ork – *Orcus*, rimsko ime za podzemni svijet i njegovog vladara, poznatijeg po grčkom nadimku Pluton

Regija – *Regia*, bivša kraljevska palača uz rub Forumu, ured vrhovnog svećenika i prostor u kojem se čuvaju razne svetinje, poput Marsovih štitova, kao i svećenički zapisi

sacraviani – ljudi koji žive oko *Via sacra*, „svete ceste” koja vodi od Kapitolija preko Forumu i nastavlja se na *Via Appia* do Kampanije, a po njoj čestu idu razne procesije

suburani – stanovnici Subure, ozloglašene rimske siromašne četvrti u podnožju Viminala i Eskvilina

Maja Matasović

Fakultet hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu

